

společenstva učiniti kapitálové sdružení k dosažení a rozdělení zisku. Účelem žalovaného společenstva podle § 2 jeho stanov je podpora živnosti a hospodaření členů společným nákupem surovin, potřeb i nástrojů určených k provozování vytčené působnosti. Účelu toho má býti dosaženo mimo jiné provozováním výroby na společný účet, odevzdáváním surovin členům a přijímáním hotových výrobků k dalšímu zhodnocení v prodejnách žalovaného společenstva.

Není pochyby, že nájem střelnice patřil pod zákonný a statutární účel a předmět žalovaného družstva, ježto umožněním vyzkoušení zbraní je podporována výroba a hospodářství členů žalovaného družstva. To však neplatí o další dohodě, k níž došlo při ujednání o přenechání střelnice a kterou se žalované družstvo zavázalo odbírat od žalobkyně puškařské zboží nejméně za 50.000 Kč ročně. U zboží, které mělo žalované družstvo odbírat, šlo o hotové puškařské zboží a hotové lovecké potřeby, nikoliv o suroviny. To zboží mělo žalované družstvo ve svých prodejnách dále prodávati spotřebitelům, nikoliv snad jeho členům. Nebylo tvrzeno, že šlo pouze o takové zboží, které se obvykle prodává a mělo prodávati zároveň s výrobky členů žalovaného družstva, jako na př. různé příslušenství zbraní a pod. (srov. § 2 vlád. nař. č. 116/1935 Sb. z. a n.), a že tudíž nákupem onoho zboží měl býti jen usnadněn prodej výrobků členů žalovaného družstva. Není proto z přednesu žalobkyně viděti, že v souzené věci šlo o právní jednání žalovaného družstva, patřící do jeho zákonné a statutární činnosti, totiž o právní jednání, sloužící přímo podpoře výroby a hospodářství členů žalovaného družstva. Skutkový děj souzeného sporu svědčí spíše o tom, že při odběru zboží od žalobkyně a jeho dalším zcizením žalovaným družstvem šlo o čistě obchodnickou činnost družstva, kterou by bylo hospodářství jeho členů po případě nepřímou podporováno, kdyby onou činností bylo dosaženo nějakého zisku. Taková obchodnická činnost za účelem dosažení zisku a jeho rozdělení mezi členy není však předmětem výdělkového a hospodářského společenstva a není mu také dovolena. Právní jednání, k nimž došlo při vyvíjení takové činnosti družstvem, se přičítá zákonnému zákazu a jsou nicotná (§ 879, odst.1, obč. zák.).

Podle toho, co shora uvedeno, nejde v souzeném případě o rozšíření zákonné a statutární činnosti žalovaného družstva na nečleny, a nehodí se proto vývody dovolání, pokud se snaží dolíčiti platnost dotčené dohody mezi žalobkyní a žalovaným družstvem o odběru puškařského zboží poukazem na ustanovení §§ 5, 6 vlád. nař. č. 116/1935 Sb. z. a n.

Čís. 17066.

Nárok příslušející rozvedené manželce podle § 1264 obč. zák. zůstává rozvedené manželce zachován, dokud trvá manželský svazek, a nezaniká již tím, že rozvedená manželka žije s jiným mužem jako družka nebo že se oddává nemravnému životu.

(Rozh. ze dne 6. října 1938, Rv I 2365/38.)

Manželství sporných stran, uzavřené v N. (na Sibiři) dne 6. ledna 1920, bylo rozsudkem krajského soudu v O. ze dne 23. dubna 1933, č. j. Ck II 483/33-3, rozvedeno od stolu a lože bez viny manželů. Od té doby nežijí už ve společné domácnosti. Proti žalobě, kterou se žalobkyně na žalovaném manželu domáhá placení výživného 1.000 Kč měsíčně od 28. srpna 1935, namítl žalovaný mimo jiné, že žalobkyně udržovala po rozvodě poměr s cizími muži a že se oddává nemravnému životu. Nižší soudy zamítly žalobu.

Nejvyšší soud uložil soudu první stolice, aby o věci dále jednal a znovu rozhodl.

Důvody:

Tím, že manželství sporných stran bylo rozsudkem krajského soudu v O. ze dne 23. dubna 1933, č. j. Ck IIa 493/33-3, rozvedeno od stolu a lože bez jejich viny, nabyla žalobkyně vůči žalovanému nároku na výživné podle § 1264 obč. zák., neboť při rozvodu může nevinná manželka žádati výživné i na nevinném manželu. Jde pak o to, zdali žalovaná svým závadným chováním po rozvodu, jak je zjišťují nižší soudy, onoho nároku pozbyla.

Nižší soudy posuzují nárok ten podle § 91 obč. zák. Avšak nárok na výživné podle § 91 obč. zák. jest nárok práva rodinného, jest výron povinnosti k společné domácnosti. Proto má porušení povinností manželkou v zápětí ztrátu tohoto nároku, ať došlo jejím zaviněním k rozvodu, ať zrušila svémocně a bezdůvodně manželské společenství. Kdyby šlo v souzeném případě o takové zrušení společného života zaviněním žalované, bylo by právní posouzení věci nižšími soudy správné. Avšak manželské společenství stran bylo v souzené věci zrušeno soudním výrokem, jímž byl vysloven rozvod od stolu a lože. Tím zanikl nárok manželky proti manželu na výživné podle § 91 obč. zák. a vznikl jí, když nebyla uznána vinnou na rozvodu, nárok na výživné podle § 1264 obč. zák. Tento nárok není již nárokem z práva rodinného, nýbrž nárokem soukromoprávním, kterým může manželka volně nakládati. Aby toho nároku rozvedená manželka svým závadným chováním po rozvodu pozbyla, musil by to zákon přímo vysloviti, což se nestalo. Ustanovení § 1264 obč. zák. jest pokládati do jisté míry za majetkový následek rozvodu. Výklad extensivní, že ztráta výživného nastává nejen výrokem o vině na rozvodu, nýbrž i pozdějším jednáním proti povinnostem, pokud po rozvodu ještě pro manželku trvají (zachovávání věrnosti), není možný. Kde zákon takový následek chtěl stanoviti, vyslovil to (§ 796 obč. zák.). Hledíc na podstatu uvedeného nároku, jest usuzovati, že nárok tento zůstává zachován, dokud trvá svazek manželský, že manželka ho nepozbývá ani tehdy, kdyby žila v konkubinátě nebo se oddala nemravnému životu. Rozvedený manžel není tu bezbranný, neboť může z tohto důvodu žalovati na rozluky z viny manželčiny a tak ukon-

čiti svoji vyživovací povinnost (Lehnhoff v Klangově komentáři III/879, J. Bl. 1930 č. 23, Ehrenzweig, System II/3, str. 130, Sedláček, Rodinné právo 108, Rouček-Sedláček, Komentář V-588, opačně Hussarek, Die familienrechtl. Alimentation v Grünh. Z. XX, Ohmeyer J. Bl. 1930 č. 16).

Neposoudily tedy nižší soudy věc správně, jestliže usoudily, že žalobkyně pozbyla nároku na výživné vůči žalovanému svým životem po rozvodu od stolu a lože.

Poněvadž však se nezabývaly vzhledem k svému právnímu názoru vyšší nároku, byly rozsudky nižších soudů zrušeny a věc vrácena podle § 510 c. ř. s. soudu první stolice k novému rozhodnutí.

Čís. 17067.

V řízení o zbavení svéprávnosti (ř. o zbav. svépr. č. 207/1916 ř. z.) lze v odporovém řízení ustanoviti pro chudou stranu zástupcem chudých advokáta, nebo úředníka soudu nebo státního zastupitelství.

§ 41 ř. o zbav. svépr. nebyl změněn ustanovením § 12 zák. č. 100/1931 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 7. října 1938, R I 1144/38.)

V odporu proti usnesení, jímž byla Marie Š. úplně zbavena svéprávnosti pro choromyslnost, navrhla svéprávnosti zbavená, připojivši vysvědčení chudoby, aby jí byl ustanoven zástupce chudých. Soud první stolice povolil sice odporovatelce právo chudých, avšak pro odporové řízení jí neustanovil zástupce chudých. O d p o r o v ý s o u d nevyhověl odporu.

N e j v y š š í s o u d zrušil napadené usnesení a uložil odporovému soudu, aby znovu rozhodl mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Právem vytýká stěžovatelka odporovému soudu, že ii nebyl zřízen podle jejího návrhu zástupce chudých.

Ve svém odporu žádala stěžovatelka připojivši vysvědčení chudoby, za ustanovení »ex offio právního zástupce«, čili zástupce chudých. Tento návrh nebyl vyřízen, totiž bylo sice stěžovatelce povoleno právo chudých, nebyl jí však ustanoven právní zástupce pro odporové řízení.

Podle § 41 ř. o zbav. svépr. má však svéprávnosti zbavený, jemuž bylo uděleno právo chudých, za řízení odporového n á r o k na přidělení zástupce chudých a jest v tom směru užití příslušných ustanovení civilního řádu soudního.

Podle vysvětlivek uveřejněných ve Věstníku min. spr. z roku 1916, str. 243 a násl. není pochybnosti, že lze pro chudou stranu za řízení odporového ustanoviti zástupcem chudých i advokáta (srov. Sternberg,